



Manifesto

Teacher Education Regenerated (TE_REG):

Een geïntegreerde visie op de lerarenopleiding in (Gen)AI-tijden

Gecontextualiseerde versie voor de Educatieve Master Gedragswetenschappen (KU Leuven)

16.01.2026¹

Vooraf

Het TE_REG Manifesto nodigt iedereen die betrokken is bij de opleiding van (toekomstige) leraren uit om mee vorm te geven aan de toekomst van de lerarenopleiding. Het schetst een richting die recht doet aan de uitdagingen van vandaag en nieuwe mogelijkheden opent voor de werelden van morgen. Dat is precies wat een regeneratieve lerarenopleiding doet: zichzelf voortdurend versterken, vernieuwen en waar nodig herstellen om een zo goed mogelijke – en steeds betere – versie van zichzelf te zijn.

1. Uitgangspunten van een regeneratieve lerarenopleiding

- 1.1. Menselijke verbinding is eigen aan kwaliteitsvol onderwijs.
- 1.2. Kwaliteitsvol onderwijs is een basisvoorwaarde voor een democratische, rechtvaardige en duurzame samenleving.
- 1.3. Leren in formele onderwijscontexten is doelgericht.
- 1.4. (Gen)AI bekrachtigt het belang van vakspecifieke kennis, interdisciplinaire geletterdheid en de dispositie tot kritisch denken als prioriteiten in het curriculum.
- 1.5. Niets of niemand kan voor een ander leren. Onderwijzen gaat over het uitlokken en ondersteunen van de betrokkenheid en doelgerichte inspanningen van de lerenden.
- 1.6. Leren en onderwijzen zijn altijd verankerd in een context. (Gen)AI maakt onmiskenbaar deel van uit die context.
- 1.7. Leraren zijn verantwoordelijk voor onderwijsleerprocessen en hebben daar (collectief) eigenaarschap over.

¹ Dit is een beknopte, gecontextualiseerde vertaling van het oorspronkelijke TE_REG Manifesto. De oorspronkelijke tekst (gepubliceerd in het Engels op 26 september 2025) kan worden geconsulteerd op <https://te-reg.eu/results/manifesto/>. Het TE_REG Manifesto is tot stand gekomen in kader van het Erasmus+ Project 2024-1-BE02-KA220-HED-000248440 *Teacher Education Regenerated (TE_REG). Beyond Competencies. Rethinking and redesigning teacher education curricula in the GenAI Era*. Het TE_REG Manifesto bouwt voort op literatuurstudies, focusgroepen en gesprekken met stakeholders en experts uit vijf Europese regio's (<https://te-reg.eu/results/>).



- 1.8. Het onderwijs (m.i.v. de lerarenopleiding) is een zich voortdurend ontwikkelende constructie, niet te vatten in vast omschreven opdrachten, takenlijsten, protocollen of algoritmes. (Gen)AI stelt dat op scherp.
- 1.9. Mens-machine-interacties voegen een extra dimensie toe aan de fundamenteel collectieve onderneming van het onderwijs.
- 1.10. Doordacht gebruik van (Gen)AI kan de lat in onderwijs verhogen: het verruimt de mogelijkheden én verscherpt de verwachtingen ten aanzien van leraren en leerlingen.
- 1.11. Leerlingen genieten van optimaal onderwijs wanneer leraren doen waar leraren beter in zijn en (Gen)AI doet waar (Gen)AI beter in is. Dit geldt voor alle aspecten van het onderwijzen.
- 1.12. Iedereen heeft recht op toegang tot het volledige potentieel van (Gen)AI.
- 1.13. Elke gebruiker draagt de verantwoordelijkheid om (Gen)AI ethisch, mensgericht en duurzaam te gebruiken.
- 1.14. De lerarenopleiding heeft een unieke en 'voorbeeldige' rol in het onderwijslandschap. Zij introduceert en ondersteunt (toekomstige) leraren in en bij het omgaan met contextspecifieke uitdagingen en kansen inzake leren en onderwijzen.
- 1.15. Lerarenstandaarden in termen van competenties blijken in de praktijk bij te dragen aan fragmentatie en proceduralisering.

2. Basiskenmerken van een regeneratieve lerarenopleiding

- 2.1. Een regeneratieve lerarenopleiding bevordert duurzaamheid, rechtvaardigheid, inclusie en democratie.
- 2.2. Een regeneratieve lerarenopleiding mikt op het verwerven van disposities; het gaat om wat (toekomstige) leraren weten of kunnen én om hoe ze dat inzetten in de praktijk: of ze geneigd zijn om te handelen en aanvoelen wanneer de context om dit handelen vraagt. Vijf onderling verweven disposities treden op de voorgrond:
 - **contextualiseren:** de dispositie om onderwijs en leren in bredere contexten en omstandigheden te plaatsen en ernaar te handelen;
 - **onderzoeken:** de dispositie om het eigen handelen en de eigen aannames te bevragen en te onderzoeken, erop te reflecteren en open te blijven staan voor nieuwe inzichten en toekomst;
 - **ontwerpen:** de dispositie om omgevingen, materialen en evaluaties te creëren, aan te passen en te verbeteren, zodat doelgericht leren wordt uitgelokt en het diepgaand en betekenisvol wordt ondersteund;



- **samenwerken:** de dispositie om op een constructieve en respectvolle manier met anderen te werken en ook te weten wanneer individuele verantwoordelijkheid wordt gevraagd;
- **uitvoeren:** de dispositie om leren tot leven te brengen via authentieke interactie, passende praktijken en een zorgzame aanwezigheid bij leerlingen.

2.3. Een regeneratieve lerarenopleiding leeft de praktijken voor die het centraal stelt in de opleiding; ze creëert congruentie tussen de na te streven doelen en haar eigen contextspecifieke opleidingspraktijk die door (Gen)AI wordt gemodereerd, waarin (Gen)AI als tool wordt beschouwd en waarbij (Gen)AI een onmiskenbare deelgenoot is. Een regeneratieve lerarenopleiding:

- **contextualiseert:** plaatst onderwijzen en leren in bredere contexten en omstandigheden en handelt daar ook naar;
- **onderzoekt:** bevraagt en onderzoekt het eigen handelen en de eigen aannames, reflecteert erop en staat open voor nieuwe inzichten en toekomst;
- **ontwerpt:** analyseert, creëert, past aan en verbetert leeromgevingen, materialen en evaluaties, zodat doelgericht leren wordt uitgelokt en diepgaand en betekenisvol leren wordt ondersteund;
- **voert uit:** brengt het leren van (toekomstige) leraren tot leven via authentieke interactie, passende praktijken en een zorgzame professionele aanwezigheid;
- **werkt samen:** bouwt constructieve en respectvolle samenwerkingen op binnen en buiten het team, met helderheid over wanneer collectieve dan wel individuele verantwoordelijkheid wordt gevraagd.

3. Een regeneratieve lerarenopleiding waarmaken

Het tot stand brengen van een regeneratieve lerarenopleiding vereist gerichte actie, telkens bij zowel studenten als lerarenopleiders. Zonder aandacht voor de volgende elementen kan het niet.

- 3.1. Warme menselijke relaties onderhouden en beschermen, zowel in plaats- en tijdgebonden als in plaats- en tijdonafhankelijke contexten.
- 3.2. Ruimte maken voor vertrouwen, responsiviteit en professionele groei.
- 3.3. Een gedragen balans zoeken tussen structuur en (individueel en collectief) initiatief.
- 3.4. Doelgericht investeren in een ondersteunende leer- en werkcultuur en die verankeren in organisatie en infrastructuur.
- 3.5. Bewust bouwen aan collectieve praktijken en aan een continue professionele dialoog in nauwe verbinding met alle onderwijsbetrokkenen.



- 3.6. Een kritische (Gen)AI-geletterdheid ontwikkelen en onderhouden.
- 3.7. Juist die aspecten versterken waarin leraren beter zijn dan (Gen)AI.
- 3.8. Voortdurend onderwijs- en evaluatiepraktijken en hun onderliggende aannames en rationales onderzoeken, bevragen en (her)ontwerpen.
- 3.9. Doelbewust voorbereiden op onzekerheid en professionele oordeelsvorming.
- 3.10. Professioneel engagement voeden en de wil tot betekenisvol levenslang leren versterken, bij studenten én bij lerarenopleiders.
- 3.11. Dit alles niet uitstellen.

Team EMAGW